

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)

den 10 juni 2021 *

”Begäran om förhandsavgörande – Konsumentkreditavtal – Direktiv 2008/48/EG – Risk för överskuldssättning – Artikel 8 – Kreditgivarens skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet – Artikel 23 – Fråga huruvida sanktionerna vid överträdelse av denna skyldighet är effektiva, proportionella och avskräckande”

I mål C-303/20,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Distriktsdomstolen i Opatów, första avdelningen för civilmål, Polen) genom beslut av den 27 september 2019, som inkom till domstolen den 8 juli 2020, i målet

Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA

mot

KM,

ytterligare deltagare i rättegången:

Prokuratura Okręgowa w Kielcach,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen samt domarna C. Toader (referent) och M. Safjan,

generaladvokat: G. Pitruzzella,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA, genom W. Kołosza, radca prawny,
- Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom G. Goddin och A. Szmytkowska, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: polska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 8 och 23 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 2008, s. 66).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA (nedan kallad Ultimo Portfolio Investment), förvärvare av Aasa Polska SA, och KM, en fysisk person, angående betalning av en fordran som följer av ett konsumentkreditavtal.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skälen 26 och 47 i direktiv 2008/48 anges följande:

”(26) ... Särskilt på en expanderande kreditmarknad är det viktigt att kreditgivarna inte ägnar sig åt oansvarig utlåning eller ger krediter utan att dessförinnan bedöma kreditvärdigheten, och medlemsstaterna bör utföra den kontroll som är nödvändig för att undvika sådant beteende och de bör i sådana fall fastställa nödvändiga sanktioner mot kreditgivarna. ... [det bör] åligga kreditgivarna att individuellt kontrollera konsumentens kreditvärdighet. I detta syfte bör de få använda inte endast information som tillhandahålls av konsumenten i samband med att kreditavtalet i fråga upprättas utan också under en längre tid av handelsförbindelse. Medlemsstaternas myndigheter kan också ge relevanta instruktioner och riktlinjer till kreditgivarna. Konsumenterna bör också iaktta försiktighet och uppfylla sina avtalsenliga skyldigheter.

...

(47) Medlemsstaterna bör anta regler om vilka sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av de nationella bestämmelser som antagits till följd av detta direktiv och se till att de genomförs. Medlemsstaterna bör behålla rätten att välja sanktioner, men de fastställda sanktionerna bör vara effektiva, proportionella och avskräckande.”

- 4 Artikel 8 i direktivet har rubriken ”Skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet”. I punkt 1 i denna artikel föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditgivaren innan kreditavtalet ingås gör en bedömning av konsumentens kreditvärdighet, på grundval av tillräckliga uppgifter som i förekommande fall erhållits från konsumenten och, när så är nödvändigt, på grundval av sökning i relevant databas. Medlemsstater vars lagstiftning kräver att kreditgivare måste göra en bedömning av konsumentens kreditvärdighet på grundval av en sökning i relevant databas får bibehålla det kravet.”

- 5 I artikel 23 i detta direktiv, med rubriken ”Sanktioner”, föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska fastställa bestämmelser om sanktioner som ska tillämpas vid överträdelse av de nationella bestämmelser som antas enligt detta direktiv och vidta alla åtgärder som krävs för att säkerställa att de genomförs. De sanktioner som föreskrivs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.”

Polsk rätt

- 6 Genom ustawa o kredycie konsumenckim (lag om konsumentkrediter) av den 12 maj 2011 (Dz. U. 2011, nr 126, position 715) införlivades direktiv 2008/48 med polsk rätt. I artikel 9 i denna lag, i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad konsumentkreditlagen), föreskrivs följande:

”1. Innan konsumentkreditavtalet ingås är kreditgivaren skyldig att bedöma konsumentens kreditvärdighet.

2. Bedömningen av kreditvärdigheten ska göras på grundval av information som erhållits av konsumenten eller på grundval av information som kreditgivaren hämtar från relevanta databaser eller datafiler.

3. Konsumenten ska på kreditgivarens begäran tillhandahålla de handlingar och uppgifter som är nödvändiga för att bedöma kreditvärdigheten.

4. Om kreditgivaren är en bank eller något annat institut som enligt lag har behörighet att bevilja krediter, ska bedömningen av kreditvärdigheten göras i enlighet med artikel 70 i lagen av den 29 augusti 1997 i banklagen och andra bestämmelser som gäller för dessa aktörer med beaktande av punkterna 1–3.”

- 7 I artikel 24 i ustawa – Kodeks wykroczeń (lag om antagande av lagen om förseelser) av den 20 maj 1971 (nedan kallad lagen om förseelser) föreskrivs följande:

”1. Om inte annat föreskrivs i lagen ska böter på mellan 20 och 5 000 PLN åläggas.

2. Om ett brott som begåtts för ekonomisk vinning har lett till ett fängelsestraff, ska böter dömas ut utöver detta, om det inte är olämpligt att döma ut böter.

3. Vid utdömmande av böter ska hänsyn tas till gärningsmannens inkomst, personliga förhållanden och familjesituation, förmögenhet och inkomst.”

- 8 Enligt artikel 45.1 i denna lag ska förseelsen upphöra att vara straffbar när ett år har förflutit från det att förseelsen begicks. Om ett förfarande har inletts under denna period upphör förseelsen att vara straffbar två år efter utgången av denna period.

- 9 I artikel 138c i denna lag föreskrivs följande:

”1a. Den som ingår ett konsumentkreditavtal med en konsument utan att uppfylla skyldigheten att bedöma kreditvärdigheten riskerar samma påföljd (böter).

...

4. Om näringsidkaren är en annan enhet än en fysisk person, ska det ansvar som föreskrivs i punkterna 1–3 åvila företagsledaren eller den person som är behörig att ingå avtal med konsumenter.”

- 10 Enligt artikel 5 i ustawa – Kodeks cywilny (lagen om införande av civillagen) av den 23 april 1964, i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet, kan en domstol, på begäran av en part eller ex officio, ogilla kändens yrkanden med återopande av bestämmelsen om fastställande av rättsmissbruk.
- 11 I artikel 320 i ustawa – kodeks postępowania cywilnego (civilprocesslagen) av den 17 november 1964, i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet, föreskrivs följande:

”I särskilt motiverade fall kan domstolen dela upp genomförandet av prestationen i flera delar och, vid leverans av fast egendom eller utrymning av lokaler, fastställa ett lämpligt datum för tillhandahållandet av tjänsten.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 12 Såsom framgår av begäran om förhandsavgörande ingick Aasa Polska, Warszawa (Polen) och KM den 23 maj 2018 ett konsumentkreditavtal. Krediten uppgick till 5 000 PLN (cirka 1 080 euro) och det totala belopp som skulle återbetalas uppgick till 8 626,58 PLN (cirka 1 862 euro). Detta belopp bestod av lånat kapital, ränta för hela avtalstiden, motsvarande 536,58 PLN (cirka 115 euro), kostnader för ansökningshandlingar till ett belopp av 2 490 PLN (cirka 537 euro) och administrativa avgifter på 600 PLN (cirka 130 euro). Lånet skulle återbetalas genom 24 avbetalningar om vardera 408 PLN (cirka 88 euro) under perioden den 22 juni 2018–22 maj 2020.
- 13 Den fordran som uppkom genom detta avtal överläts av Aasa Polska till Ultimo Portfolio Investment, med säte i Luxemburg (Luxemburg).
- 14 När avtalet ingicks hade KM skulder från 23 olika kredit- och låneavtal, vilka sammanlagt uppgick till 261 850 PLN (cirka 56 500 euro), varvid de sammanlagda månatliga avbetalningarna till följd av dessa skulder uppgick till 8 198 PLN (cirka 1 770 euro). KM:s make hade också skulder från 24 kredit- och låneavtal. De skulder som följde av samtliga dessa avtal uppgick till 457 830 PLN (cirka 98 840 euro) och motsvarande månatliga avbetalningar på 9 974,35 PLN (cirka 2 153 euro). Vid den tidpunkt då avtalet i fråga ingicks var KM anställd och uppbar en nettolön på 2 300,00 PLN (cirka 500 euro). Hennes make, som av hälsoskäl inte förvärsarbetade, uppbar ingen inkomst.
- 15 Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Distriktsdomstolen i Opatów, första avdelningen för civilmål, Polen) – vid vilken talan väckts den 4 april 2019 av Ultimo Portfolio Investment, som övertagit en fordran på 7 139,76 PLN (cirka 1 540 euro) jämte lagstadgad ränta – har konstaterat att det avtal som är i fråga i det nationella målet har ingåtts genom en kreditförmedlare och att Aasa Polska, innan avtalet ingicks, inte hade kontrollerat KM:s ekonomiska situation eller storleken på dennes skulder, i den mån som det under den utfrågning som hölls innan låneavtalet ingicks inte ställts några frågor avseende KM:s ekonomiska situation, dennes lön eller hushållets sammanlagda skulder.
- 16 Den hänskjutande domstolen har i sin begäran om förhandsavgörande angett att den, trots att den 14 juni 2019 ha ålagt Ultimo Portfolio Investment att inkomma med ytterligare uppgifter om de åtgärder som kreditgivaren vidtagit för att bedöma KM:s kreditvärdighet, inte har erhållit några upplysningar i detta avseende.
- 17 Den hänskjutande domstolen har påpekat att medlemsstaterna, enligt artikel 8.1 i direktiv 2008/48, ska säkerställa att kreditgivaren innan kreditavtalet ingås gör en bedömning av konsumentens kreditvärdighet, på grundval av tillräckliga uppgifter som i förekommande fall erhållits från konsumenten och, när så är nödvändigt, genom sökning i relevant databas. Enligt artikel 23 i direktivet bör medlemsstaterna dessutom införa sanktioner som är effektiva, proportionella och

avskräckande vid överträdelse av denna skyldighet och vidta alla åtgärder som krävs för att säkerställa att de genomförs. Enligt den hänskjutande domstolen går det med hänsyn till gällande polsk rätt inte att säkerställa att kraven i direktivet iaktas.

- 18 Den hänskjutande domstolen har således påpekat att artikel 138c.1a och 138c.4 i lagen om förseelser föreskriver sanktioner vid underlåtenhet att iaktta skyldigheten att bedöma konsumentens kreditvärdighet endast genom att påföra de böter som föreskrivs i artikel 24 i denna lag. Enligt artikel 45 i denna lag preskriberas dessutom dessa böter snabbt. Den hänskjutande domstolen har även påpekat att den nationella lagstiftningen inte föreskriver ansvar för kreditgivare, i egenskap av juridiska personer som har ingått låneavtal, utan endast för fysiska personer, såsom företagsledaren eller den person som kreditgivaren har bemyndigat att ingå avtal med konsumenter.
- 19 Den hänskjutande domstolen vill därför få klarhet i huruvida den sanktion som föreskrivs i lagen om förseelser uppfyller kraven i direktiv 2008/48. Denna domstol hyser också tvivel om huruvida denna sanktion är effektiv, proportionerlig och avskräckande för det fall kreditgivaren åsidosätter sin skyldighet att kontrollera konsumentens kreditvärdighet.
- 20 Mot denna bakgrund beslutade Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Distriktsdomstolen i Opatów, första avdelningen för civilmål) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till EU-domstolen:

”Utgör den påföljd som föreskrivs i artikel 138c.1[a] i [lagen om förseelser] för underlåtenhet att iaktta den skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet som föreskrivs i artikel 8.1 i [direktiv 2008/48], ett korrekt och tillräckligt genomförande av kravet på att i den nationella rätten föreskriva effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för det fallet att kreditgivare åsidosätter den skyldighet som medlemsstaterna har enligt artikel 23 i [direktiv 2008/48], att bedöma konsumentens kreditvärdighet?”

Prövning av tolkningsfrågan

Huruvida tolkningsfrågan kan tas upp till prövning

- 21 Ultimo Portfolio Investment och den polska regeringen anser i huvudsak att begäran om förhandsavgörande inte kan tas upp till sakprövning, eftersom den hänskjutande domstolen, som är en civil domstol vid vilken en civil talan har anhängiggjorts, inte är behörig att i förekommande fall ålägga en yrkesmässig kreditgivare böter med stöd av lagen om förseelser.
- 22 Av EU-domstolens praxis följer att det i det förfarande som genom artikel 267 FEUF instiftats för samarbete mellan EU-domstolen och de nationella domstolarna uteslutande ankommer på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till domstolen. EU-domstolen är följaktligen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts avser tolkningen av en unionsbestämmelse.
- 23 Av detta följer att nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten presumeras vara relevanta. Dessa frågor ställs mot bakgrund av den beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen på eget ansvar har lämnat och vars riktighet det inte ankommer på EU-domstolen att pröva. EU-domstolen kan bara avvisa en begäran från en nationell domstol då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga

omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 september 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, punkt 38 och där angiven rättspraxis).

- 24 I förevarande fall framgår det av begäran om förhandsavgörande att den hänskjutande domstolen vill få klarhet i innebörden och räckvidden av en unionsbestämmelse, i förevarande fall artikel 23 i direktiv 2008/48, vars tolkning den har ombett EU-domstolen. Den hänskjutande domstolen har i tillräcklig utsträckning och klart och tydligt redogjort för omständigheterna i det nationella målet och för i målet tillämpliga bestämmelser. Därav framgår att tolkningsfrågorna inte är hypotetiska.
- 25 Även om Ultimo Portfolio Investment och den polska regeringen bland annat har gjort gällande att det av polska processregler följer att en tvistemålsdomstol som avgör ett tvistemål inte får tillämpa de påföljder som föreskrivs i lagen om förseelser, och att den sanktion som föreskrivs i artikel 138c.1a i denna lag endast kan påföras av en brottmålsdomstol, ska det erinras om att EU-domstolen endast är behörig att tolka eller pröva giltigheten av en unionsrättsakt på grundval av de uppgifter om de faktiska omständigheterna som har lämnats av den nationella domstolen. Däremot ankommer det uteslutande på den hänskjutande domstolen att tolka den nationella rätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 mars 2021, Firma Z, C-802/19, EU:C:2021:195, punkt 37).
- 26 Begäran om förhandsavgörande kan följaktligen tas upp till prövning.

Prövning i sak

- 27 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 23 i direktiv 2008/48 ska tolkas så, att prövningen av huruvida de påföljder som föreskrivs i denna artikel är effektiva, proportionerliga och avskräckande – bland annat när skyldigheten, enligt i artikel 8 i direktivet, att undersöka konsumentens kreditvärdighet inte har iakttagits – ska ske endast med beaktande av den bestämmelse i nationell rätt som specifikt har antagits i samband med införlivandet av direktivet.
- 28 Det framgår av artikel 8.1 i direktiv 2008/48 att kreditgivaren, innan kreditavtal ingås, ska göra en bedömning av konsumentens kreditvärdighet, varvid denna skyldighet i förekommande fall kan innefatta sökningar i relevanta databaser. Denna skyldighet syftar också till att göra kreditgivaren ansvarig och att undvika att konsumenter som inte är kreditvärdiga beviljas krediter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 december 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, punkt 43, dom av den 6 juni 2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, punkt 40, och dom av den 5 mars 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, punkt 20).
- 29 En sådan skyldighet är av grundläggande betydelse för konsumenterna, eftersom den skyddar konsumenterna mot risker för överskuldssättning och insolvens (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 juni 2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, punkt 41, och dom av den 5 mars 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, punkt 21 och där angiven rättspraxis).
- 30 I detta avseende föreskrivs i artikel 23 i direktiv 2008/48, för det första, att bestämmelserna om de påföljder som ska tillämpas vid överträdelse av de nationella bestämmelser som antas enligt artikel 8 i direktivet ska fastställas på ett sådant sätt att påföljderna är effektiva, proportionerliga och avskräckande, och för det andra, att medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att de genomförs. Inom dessa gränser behåller medlemsstaterna rätten att skönsmässigt välja påföljder (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 september 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, punkt 59 och där angiven rättspraxis, och dom av den 5 mars 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, punkt 24 och där angiven rättspraxis).

- 31 Även om den hänskjutande domstolens frågor i förevarande fall endast avser den påföljd som följer av artikel 24 jämförd med 138c i lagen om förseelser, framgår det av de skriftliga yttranden som ingetts till EU-domstolen, med förbehåll för bekräftelse från den hänskjutande domstolen, att polsk rätt föreskriver ett antal andra påföljder, bland annat civilrättsliga påföljder, som de nationella domstolarna kan påföra för det fall att skyldigheten att kontrollera konsumentens kreditvärdighet inte iakttas.
- 32 För det första, även om böter visserligen kan utgöra en avskräckande påföljd kan låga böter likväl medföra att sanktionen blir otillräcklig. På samma sätt kan den omständigheten, att endast fysiska personer är föremål för en sådan sanktion, visa på brister i den berörda lagstiftningen (se, analogt, dom av den 4 mars 2020, Bank BGŻ BNP Paribas, C-183/18, EU:C:2020:153, punkt 48 och där angiven rättspraxis). För att en sanktionsåtgärd ska vara effektiv och avskräckande är det dessutom viktigt att beröva de överträdande företagen de ekonomiska fördelar som följer av de överträdelser de gjort sig skyldiga till (se, analogt, dom av den 11 februari 2021, K.M. (Sanktioner som påförts en fartygskapten), C-77/20, EU:C:2021:112, punkt 48). Framför allt kan en sådan sanktion inte på ett tillräckligt effektivt sätt säkerställa att konsumenter skyddas mot riskerna för överskuldssättning och obestånd, vilket eftersträvas med direktiv 2008/48, om den inte påverkar situationen för den konsument som beviljats kredit i strid med artikel 8 i direktivet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 mars 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, punkt 38).
- 33 Mot bakgrund av detta erinrar domstolen, för det andra, att det av artikel 288 tredje stycket FEUF följer att direktivet, genom att det med avseende på det resultat som ska uppnås är bindande för varje medlemsstat till vilken det är riktat, överläter åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet (dom av den 21 april 2016, Radlinger och Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punkt 76 och där angiven rättspraxis).
- 34 Införlivandet av ett direktiv kräver alltså inte nödvändigtvis en lagstiftningsåtgärd i varje medlemsstat. Enligt domstolens fasta rättspraxis kan förekomsten av allmänna principer och bestämmelser bland annat göra att ett införlivande genom ytterligare särskilda lagstiftningsåtgärder är överflödigt. Detta förutsätter emellertid att dessa normer utgör en effektiv garanti för att direktivet faktiskt tillämpas fullt ut och att, i sådana fall då direktivet syftar till att skapa rättigheter för enskilda, det rättsläge som följer av dessa principer är tillräckligt klart och precist samt att de personer som berörs ges möjlighet att få full kännedom om sina rättigheter och, i förekommande fall, ges möjlighet att göra dem gällande vid de nationella domstolarna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 december 2009, kommissionen/Belgique, C-475/08, EU:C:2009:751, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 35 Av detta följer att det vid bedömningen av huruvida en nationell lagstiftning på ett tillräckligt sätt genomför de skyldigheter som följer av ett visst direktiv, inte bara ska beaktas de bestämmelser som specifikt har antagits för att införliva detta direktiv, utan även samtliga rättsregler som är tillgängliga och tillämpliga.
- 36 Det följer således av domstolens praxis att även om det enligt artikel 23 i direktiv 2008/48 krävs att sanktionerna ska vara avskräckande, måste domstolarna även ha ett utrymme för skönsmässig bedömning som gör det möjligt för dem att, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, välja vilken åtgärd som står i proportion till hur allvarlig underlåtenheten att iakttäta den konstaterade skyldigheten är (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 63, och dom av den 5 mars 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, punkt 26). De nationella domstolarna ska således beakta samtliga bestämmelser i nationell rätt och i möjligaste mån tolka dem mot bakgrund av direktivets ordalydelse och syfte, för att uppnå ett resultat som är förenligt med de mål som eftersträvas med direktivet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 mars 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, punkt 54, och dom av den 5 mars 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, punkt 41).

- 37 Så snart som den nationella lagstiftaren, såsom i förevarande fall, vid beivrande av en överträdelse av skyldigheten att kontrollera konsumentens kreditvärdighet, utöver en påföljd enligt lagen om förseelser, har föreskrivit civilrättsliga påföljder som kan komma den berörda konsumenten till godo, ska dessa påföljder, med hänsyn till den särskilda vikt som direktiv 2008/48 tillmäter konsumentskyddet, under alla omständigheter genomföras med iakttagande av effektivitetsprincipen (dom av den 5 mars 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, punkt 39).
- 38 Med förbehåll för de kontroller som det ankommer på den hänskjutande domstolen att göra, framgår det i förevarande fall framgår av handlingarna i målet att det bland de bestämmelser som föreskrivs i den nationella lagstiftningen återfinns förverkande av rätten till ränta, uppdelning av genomförandet av ett avtal i delar utan ränta, och ogiltighet av vissa villkor med stöd av nationell lagstiftning om införlivande av rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 1993, s. 29), eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder) (EUT L 149, 2005, s. 22).
- 39 Vad för det första gäller förverkandet av rätten till ränta har domstolen redan slagit fast att denna typ av sanktion, vilken förskrivs i den nationella lagstiftningen, anses vara proportionell, i den mening som avses i artikel 23 i direktiv 2008/48, vad gäller de fall där kreditgivaren inte har iakttagit en skyldighet som är av väsentlig betydelse såvitt gäller detta direktiv (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkterna 69–71 och där angiven rättspraxis).
- 40 Såsom har påpekats i punkterna 29 och 30 ovan är skyldigheten att bedöma konsumentens kreditvärdighet, som föreskrivs i artikel 8.1 i direktiv 2008/48, av sådan väsentlig betydelse.
- 41 När det sedan gäller uppdelningen av genomförandet av avtalet kan det mot bakgrund av denna vara möjligt att beakta konsumentens situation och undvika att konsumenten drabbas av mycket negativa konsekvenser (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 mars 2019, Abanca Corporación Bancaria och Bankia, C-70/17 och C-179/17, EU:C:2019:250, punkterna 56, 58 och 59 och där angiven rättspraxis).
- 42 För att uppfylla kraven i artikel 23 i direktiv 2008/48 kan den hänskjutande domstolen slutligen tillämpa direktivet i förening med direktiv 93/13 för att, i förekommande fall, komma fram till att oskäliga kostnader inte är bindande för konsumenten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 september 2020, Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 och C-252/19, EU:C:2020:631, punkt 97).
- 43 Den hänskjutande domstolen ska härvid kontrollera om tillämpningen av den sanktion som föreskrivs i direktiv 93/13 inte är mindre förmånlig för konsumenten än en vanlig sanktion som består i att förverka rätten till ränta, vilket föreskrivs i den nationella lagstiftningen i enlighet med artikel 23 i direktiv 2008/48 (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 16 november 2010, Pohotovost', C-76/10, EU:C:2010:685, punkt 77).
- 44 I linje med detta har domstolen redan slagit fast att fastställandet av att en affärsmetod är otillbörlig, i den mening som avses i direktiv 2005/29, utgör ett av de kriterier utifrån vilka den behöriga domstolen kan bedöma, i den mening som avses i direktiv 93/13, huruvida villkoren avseende denna metod i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument är oskäliga (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2012, Pereničová och Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, punkt 47, och dom av den 10 juni 2021, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19–C-782/19, punkt 76).

45 Mot bakgrund av det ovanstående ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande: Artikel 23 i direktiv 2008/48 ska tolkas så, att bedömningen av huruvida de påföljder som föreskrivs i denna artikel är effektiva, proportionerliga och avskräckande – bland annat när skyldigheten, enligt i artikel 8 i direktivet, att undersöka konsumentens kreditvärdighet, inte har iakttagits – ska ske med beaktande, i enlighet med artikel 288 tredje stycket FEUF, inte enbart av den bestämmelse som i den nationella lagstiftningen har antagits särskilt för att införliva detta direktiv, utan också med beaktande av samtliga bestämmelser i denna lagstiftning, genom att i möjligaste mån tolka dem mot bakgrund av ordalydelsen i och med syftet med nämnda direktiv, så att nämnda sanktioner uppfyller kraven i artikel 23 direktivet.

Rättegångskostnader

46 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

Artikel 23 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG ska tolkas så, att bedömningen av huruvida de påföljder som föreskrivs i denna artikel är effektiva, proportionerliga och avskräckande – bland annat när skyldigheten, enligt i artikel 8 i direktivet, att undersöka konsumentens kreditvärdighet, inte har iakttagits – ska ske med beaktande, i enlighet med artikel 288 tredje stycket FEUF, inte enbart av den bestämmelse som i den nationella lagstiftningen har antagits särskilt för att införliva detta direktiv, utan också med beaktande av samtliga bestämmelser i denna lagstiftning, genom att i möjligaste mån tolka dem mot bakgrund av ordalydelsen i och med syftet med nämnda direktiv, så att nämnda sanktioner uppfyller kraven i artikel 23 direktivet.

Underskrifter